

Ylä-Vieksin kyläyhdistys ry

Niemenkyläntie 165
88730 Ylä-Vieksi
www.vieksi.fi
kylayhdistys@vieksi.fi

ASIAKIRJA- JA TIETOPYYNTÖ

Kainuun maakunta -kuntayhtymä
PL 400
87070 KAINUU

3.5.2010

Viitteet: Kainuun 1. vaihemaakuntakaavan valmistelu
Kainuun maakunta -kuntayhtymän kirje 30.3.2010 Dnro 224/10¹

Aikaisemmat pyynnöt

Kainuun maakunta -kuntayhtymä (kuntayhtymä) valmistelee Kainuun 1. vaihemaakuntakaavaa (vaihekaava), jossa on määrä esittää Puolustusvoimien ampuma- ja harjoitusalueet Kainuussa ja niiden melualueet. Sito Oy:n (Sito), Espoo, laatima vaihekaavan valmisteluvaiheen vaikutusten arviointi -raportti² (Siton raportti) valmistui nähtävästi 15.10.2009. Kainuun maakuntahallituksen 9.11.2009 päätöspykälän MH 264³ mukaan asiakohdassa esiteltiin "asiaa", nähtävästi muun muassa Siton raporttia ja/tai Pohjois-Suomen Sotilasläänin Esikunnan (PSSLE) lausuntoa⁴. Ne on liitetty erillisliitteinä päätöspykälään. Maakuntahallitus päätti, että vaihekaavaluonnoksen laatiminen käynnistetään vaihtoehdon VE1 pohjalta eli nykyisen Vuosangan ampuma- ja harjoitusalueen laajentumisvaihtoehdolla. Vaihekaavan jatkovalmistelussa on kuntayhtymä julkaissut Vuosangan luontoselvityksen tekemiseksi konsulttitarjouspyynnön, johon tarjoukset tuli jättää viimeistään 15.4.2010.

Viitekirjeessä viitataan eräisiin Ylä-Vieksin kyläyhdistys ry:n (yhdistys) kuntayhtymälle lähettämiin kirjeisiin. Niissä ja eräissä muissa vuosina 2009-2010 yhdistyksen kuntayhtymälle lähettämässä kirjeissä on esitetty kysymyksiä sekä pyyntöjä saada asiakirjatietoja ja selvityksiä. Valtaosan pyydetyistä tiedoista on kuntayhtymä jättänyt antamatta. Vaikka viitekirjeestä yhdistyksen käsityksen mukaan ilmenee, ettei kuntayhtymä pidä tarpeellisena vielä antamatta olevia pyydettyjä tietoja yhdistykselle antaa, esittää yhdistys sellaiset aikaisemmat pyynnöt selvyuden ja tietojen antamisen helpottamisen vuoksi jäljempänä kootusti. Asian siirtämistä koskevat säännökset pyydetään huomioimaan.

Yhdistys vaatii kuntayhtymää antamaan kaikki antamatta jätetyt pyydetty asiakirjatiedot 14 vuorokauden kuluessa tämän pyynnön vastaanottamisesta.

Yhdistys vaatii lisäksi saada viipymättä kaikki muut jo aikaisemmin pyydetty ja antamatta jätetyt tiedot, tarvittaessa perusteluineen. Myös ne esitetään jäljempänä selvyuden ja

1 http://www.vieksi.fi/documents/Kainuu_224-10_300310.pdf (2.5.2010)

2 *Maakuntahallitus I*: Pöytäkirja 09.11.2009, Kainuun 1. vaihemaakuntakaavan valmistelu, pykälä 264, erillisliite 3, *Sito Oy*, "Kainuun 1. vaihemaakuntakaava, Valmisteluvaiheen eri vaihtoehtojen vaikutusten arviointi", 2009.

http://kafi.tutka.net/mk_paatokset/kokous/2009642-4-3279.PDF (26.4.2010)

3 *Maakuntahallitus I*: Pöytäkirja 09.11.2009, Pykälä 264, Kainuun 1. vaihemaakuntakaavan valmistelu. http://kafi.tutka.net/mk_paatokset/kokous/2009642-4.HTM (26.4.2010)

4 *Maakuntahallitus I*: Pöytäkirja 09.11.2009, Kainuun 1. vaihemaakuntakaavan valmistelu, pykälä 264, erillisliite 4, *PSSLE*, Lausunto, "Kainuun 1. vaihemaakuntakaava, Vaihtoehtoiset ampuma- ja harjoitusalueet".

http://kafi.tutka.net/mk_paatokset/kokous/2009642-4-3280.PDF (26.4.2010)

vastaamisen helpottamisen vuoksi kootusti. Niiden osalta on kuntayhtymä jättänyt pyyntöihin vastaamatta osin jo lähes vuoden ajan. Yhdistys pitää perusteltuna katsoa, että "viipymättä" tarkoittaa tässä tietojen antamista enintään 14 vuorokauden kuluessa tämän pyynnön vastaanottamisesta. Mikäli kuntayhtymä katsoisi, että aikaraja olisi kohtuuton, pyytää yhdistys saada tietää 11.5.2010 mennessä, kohtuuttomuus kunkin pyynnön osalta perusteltuna, milloin kuntayhtymä pyydetty tiedot antaisi. Siltä osin kuin kuntayhtymän ratkaisu saattaisi olla jättää tiedot antamatta, pyytää yhdistys saada siitä ilmoituksen samoin 11.5.2010 mennessä.

Selvyyden vuoksi esitetään alla myös yhteenveto yhdistyksen 9.3.2010 kuntayhtymälle tekemässä vireillepanossa⁵ esitetyistä Århusin yleissopimuksen arviointikriteereistä, jotka osaltaan velvoittavat tietojen antamiseen. Muun muassa jokaisen alla esitetyistä osallisten oikeuksista ja kuntayhtymän velvollisuuksista on vaihekaavan valmistelussa toteuduttava. Mikäli yksikin niistä jäisi merkittävältä osin toteutumatta siinä tapauksessa, että vaihekaavan valmistelua ei palautettaisi takaisin johonkin sen aikaisempaan vaiheeseen, on kyseiseen vaiheeseen palattava. Toistaiseksi on niistä jokainen jäänyt toteutumatta joko täysin tai merkittävältä osin.

- Kuntayhtymän on järjestettävä osallisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet siten, että ne tarjoavat osallisille aidon mahdollisuuden vaikuttaa lopputulokseen. Lopputuloksen on siinä vaiheessa voitava olla aidosti mikä tahansa valmistelussa vertailtavista vaihtoehdoista. Päätöstä minkään vaihtoehdon valitsemiseksi ei saa tehdä ennenkuin osallisille on järjestetty aito mahdollisuus lausua mielipide vaihtoehdoista ja niiden vaikutuksista.
- Kansalaisvaikuttamisen on oltava mahdollista hankkeen suunnittelun ja toteuttamisen kannalta riittävän ajoissa. Toisin sanoen osallisten on voitava osallistua tehokkaasti jo silloin, kun kaikki vaihtoehdot ovat avoimia.
- Osallisilla on oltava tosiasiallinen mahdollisuus vaikuttaa ratkaisun lopputulokseen. Se koskee ensin vaihtoehtojen ja niiden arvioitujen vaikutusten vertailua ja, myöhemmin, asianomaisten osallisten osallistumista valittavaksi tulevan vaihtoehdon kaavavalmisteluun.
- Osallisilla on oltava riittävät tiedolliset edellytykset osallistua muun muassa vaikutusten arviointiin ja ratkaisuvaihtoehdon valintaan.
- Kuntayhtymän on noudatettava MRL:n valmistelutöissä vuorovaikutteiselle osallistumiselle asetettuja tavoitteita.
- Osallistumismahdollisuuksien toteutuminen edellyttää, että ympäristöä koskeva informaatio on julkista. Vaihekaavan tapauksessa se erityisesti koskee kuntayhtymällä olevaa vaihekaavan valmistelun informaatiota.
- Tosiasiallisten vaikutusmahdollisuuksien turvaamiseksi on ympäristöä koskevan päätöksentekoprosessin oltava riittävän avointa ja kontrolloitavaa.
- Osallisten on saatava tietää tehtyjen päätösten perustelut, koska ne on yleisön käyttöön annettava.
- Osallistumismenettelyn eri vaiheissa on kuntayhtymän käytettävä riittävästi aikaa tiedottamiseen.
- Osallisilla on oltava mahdollisuus valmistautua ja osallistua tehokkaasti ympäristöä koskevaan päätöksentekoon.

Yhdistys toteaa näkemyksensä, että tässä kirjeessä esitettyjen pyyntöjen noudattaminen täysimääräisesti on osaltaan edellytys sille, että edellä esitettyjen oikeuksien ja velvollisuuksien olisi ylipäänsä mahdollista säännöksissä tarkoitettulla tavalla toteutua. Asiassa esiintyneitä puutteita tuodaan esille pyyntöjen yhteydessä.

⁵ http://www.vieksi.fi/documents/Kainuu_Vireillepano_250310.html (26.4.2010)

Aikaisemmin pyydetty asiakirjat (eivät pyyntö- eikä tärkeysjärjestyksessä):

Yhdistys vaatii kuntayhtymää antamaan jäljempänä yksilöidyt asiakirjat mahdollisine saatteineen ja liitteineen julkisuuslain mukaisesti. Siton raporttia ei kuitenkaan pyydetä antamaan eikä sen luonnoksiakaan tässä vaiheessa.

Asiakirjalla tarkoitetaan tässä julkisuuslain 5.1 §:n mukaisia asiakirjoja. Yhdistys toteaa erityisesti sen itsestäänselvyyden, että asianmukaiset sähköpostisanomat sisältyvät niihin. Mikäli jossain pyydetyssä asiakirjassa olisi salaisia osia tai asiakirja olisi luokiteltu salaiseksi, tulee kaikki sellaisen asiakirjan ei-salaiset osat antaa julkisuuslain mukaisesti.

PSSLE:n henkilöstöosasto on siirtänyt 9.2.2010 kirjeellään MG4268 kaikkien kuntayhtymälle antamiensa vaihekaavan valmisteluun liittyvien asiakirjojen osalta asiakirjatietojen antamisratkaisun tekemisen julkisuuslain 15 §:n mukaisesti kuntayhtymälle. Siirto tulee ottaa huomioon tässä esitettyjä asiakirjapyyntöjä ratkaistaessa.

- 1) Asiakirja, jossa tai jolla on sovittu Siton ja kuntayhtymän välisen sopimuksen "*Kainuun 1. vaihemaakuntakaavan luonnosvaiheen vaikutusten arviointi -konsulttisopimus*" nimessä vielä syyskuussa 2009 käytetty sana "luonnosvaiheen" korvattavaksi sanalla "valmisteluvaiheen".
- 2) Asiakirja, jossa tai jolla on sovittu Siton raportin luonnoksen nimessä vielä syyskuussa 2009 käytetty sana "luonnosvaiheen" korvattavaksi lopullisessa Siton raportissa sanalla "valmisteluvaiheen".
- 3) Asiakirja, jolla Siton raportti saapui kuntayhtymään.
- 4) Asiakirja, jolla Siton vaikutusten arviointityön aineisto saapui Siton raportin valmistuttua kuntayhtymään.
- 5) Asiakirjat, joilla Siton 26.6.2009 ja 10.9.2009 päivätyt raporttiluonnokset saapuivat kuntayhtymään.
- 6) Seuraavat asiakirjat, jotka liittyvät Kainuun maakuntahallituksen 9.11.2009 pidetyn kokouksen päätöspykälään MH 264:
 - Esittelyaineisto, jolla Siton raporttia, PSSLE:n lausuntoa ja mahdollisia muita vaihekaavan valmisteluasiakirjoja esiteltiin maakuntahallitukselle.
 - Muistiinpanot ja luonnokset, jotka on laadittu edellisessä kohdassa tarkoitettua esittelyä varten.
 - Kokouksen sihteerin kokousmuistiinpanot.
- 7) Asiakirjat, joissa on esitetty perusteet ja perustelut sille Siton raportista ilmenevälle näkemykselle, että noin 100 kilometrin päässä Kainuun Prikaatin varuskunnasta sijaitseva vaihtoehto VE1 (n. 17650 ha) riittäisi yksin täyttämään Puolustusvoimien ampuma-alueen Kainuussa, kun sitä suurempi ja varuskunnan lähellä sijaitsevana yhdistyksen käsityksen mukaan koulutustehokkaampi vaihtoehto VE2 (n. 18300 ha) ei tarkoitukseen riittäisi, vaan sen lisäksi tarvittaisiin edelleenkin nykyinen Vuosangan ampuma- ja harjoitusalue (n. 13850 ha).
- 8) PSSLE:n henkilöstöosaston asiakirja MF 14862/12.5.2009.

- 9) Asiakirjat, joissa on käsitelty ja perusteltu vaihtoehdon VE2 perustamiskustannuksia ja saatu kustannukseksi Siton raportissa esitetty noin 84 miljoonaa euroa (Siton raportti, s.2, 82 ja 94).
- 10) Asiakirjat, joissa on käsitelty ja perusteltu vaihtoehdon VE1 perustamiskustannuksia ja saatu kustannukseksi Siton raportissa esitetty noin 3 miljoonaa euroa (Siton raportti, s.2, 55 ja 94).
- 11) Asiakirjat, joissa on käsitelty ja perusteltu vaihtoehdon VE0 vuotuisia kuljetuskustannuksia ja saatu kustannukseksi Siton raportissa esitetty noin 190000 euroa (Siton raportti, s.9, 55 ja 82).
- 12) Sähköpostit 7.9.2009 ja 8.9.2009, lähettäjänä PSSLE, kapteeni Tarmo Kyllönen, vastaanottajana Sito, mahdollisesti myös kuntayhtymä. Asiakirjojen voidaan odottaa saapuneen kuntayhtymään viimeistään samalla, kun sinne saapui Siton lähettämä vaikutusten arviointityön aineisto Siton raportin valmistuttua, miltä osin viitataan kohtaan 4) edempänä..
- 13) Kajaanissa 28.5.2009 iltapäivällä pidetystä kokouksesta laadittu muistio ja muistiinpanot. Ellei sellaisia olisi, koskee pyyntö kokousta koskevia kuntayhtymän lähettämiä ja vastaanottamia sähköpostisanomia ja muita mahdollisia asianmukaisia asiakirjoja. Kokoukseen osallistuivat PSSLE:sta majuri Arto Heikkinen, Sitosta Bianca Byring ja kuntayhtymästä Hannu Heikkinen, Martti Juntunen sekä Ville Koskimäki. Ympäristöinsinööri Sami Sääksjärvi Pohjois-Suomen Huoltorykmentistä (PSHR) osallistui kokoukseen osan aikaa.
- 14) PSSLE:n henkilöstöosaston lausunto MF 29254/ 3.9.2009, joka on diarioitu kuntayhtymässä 4.9.2009. Kyseessä on vaikutusten arviointiraportin luonnoksesta "viranomaiskäyttöön" annettu lausunto.
- 15) PSSLE:n henkilöstöosaston asiakirja MF 8190 / 4.3.2009.
- 16) PSHR:n ympäristöinsinööri Sami Sääksjärven sähköpostin välityksellä 16.6.2009 suunnittelija Martti Juntuselle toimittama paikkatietoaineisto.
- 17) Vaihekaavan selvitysalueiden käyttösuunnitelma, 05.02.2010, PSSLE.
- 18) Siltä osin kuin tässä ei ole kyse edellisessä kohdassa pyydetystä asiakirjasta, Kainuun maakuntakaavan selvitysalueiden käyttösuunnitelma, johon on viitattu vaihekaavan vaikutusten arviointi -työryhmän 4.3.2010 pitämän kokouksen muistion kohdassa 5.
- 19) Tilannekatsaus, joka on merkitty edellä kohdassa 18) viitatus muistion kohdan 5 mukaan kokouksessa tiedoksi. Tämä ja kohdan 18) pyyntö ovat uusia.

Aikaisemmin esitetyt kysymykset (eivät esitys- eikä tärkeysjärjestyksessä):

Seuraavat kysymykset on yhdistys esittänyt kuntayhtymälle jo aikaisemmin joko samassa muodossa tai niitä asiallisesti vastaavasti. Helposti havaitaan, että kysymysten suurehkosta määrästä huolimatta olisi vastausten antaminen niihin ollut hyvin vähätöinen tehtävä. Useaan kysymyksistä olisi ollut vastattavissa lyhimmillään myöntävästi tai kieltävästi yhdellä sanalla. Jokainen kysymyksistä on asiallinen, asianmukainen ja niihin vastausten saaminen olisi ollut

ja on edelleen yhdistyksen osallistumismahdollisuuksien turvaamiseksi tarpeellista.

1. Mitkä vaihekaavan ratkaisuvaihtoehdoista VE1, VE2 ja VE0 ovat vielä aidosti olemassa ja onko aidosti olemassa vielä muita ratkaisuvaihtoehtoja?
2. Onko vaihekaavan vaikutusten arviointi -työryhmä ympäristöministeriön oppaan 8, "Osallistuminen ja vaikutusten arviointi maakuntakaavoituksessa" kohdan 4.5 mukainen ryhmä "viranomaisten väliseen muuhun yhteistyöhön" vai kohdan 4.6 mukainen osallisista ja asiantuntijoista koostuva "arviointiin osallistuva ryhmä" ja mikäli työryhmä ei olisi niistä kumpikaan, mikä se on ympäristöministeriön asianmukaisten oppaiden näkökulmasta?
3. Onko vaihekaavan vaikutusten arviointi -työryhmä virallinen monijäseninen toimielin tai tietyn tehtävän suorittamista varten asetettu kuntalain mukainen toimikunta ja mikäli työryhmä ei olisi kumpikaan niistä, mikä se on asianmukaisten säännösten näkökulmasta?
4. Onko vaihekaavan vaihtoehtotarkastelussa ja vaikutusten arvioinnin ohjauksessa sekä ulkopuolisen konsulttityön tarpeen ja konsulttitarjouspyynnön sisällön määrittelemisessä otettu sukupuolten välinen tasa-arvo riittävästi huomioon, kun vaikutusten arviointi -työryhmässä oli alunperin syksyllä 2008 18 miestä ja 2 naista ja vuodesta 2009 lähtien 16 miestä ja 3 naista?
5. Mikäli tasa-arvosta ei työryhmää nimitettäessä ollut huolehdittu säännösten mukaisesti, kuinka siitä siinä tapauksessa mitä ilmeisimmin aiheutuneet vääristymät vaikutusten arviointityön sisällön määrittämisessä sekä työn aineistossa ja tuloksissa tullaan korjaamaan ja ottamaan vaihekaavan jatkovalmistelussa huomioon?
6. Edustavatko vaihekaavan vaikutusten arviointi -työryhmän jäsenet työryhmätehtävässään heidät nimittäneitä tahoja?
7. Mikäli vaihekaavan vaikutusten arviointi -työryhmän jäsenet edustaisivat työryhmätehtävässään heidät nimittäneitä tahoja, onko vaihekaavan valmistelun toimivaltaa siirretty kuntayhtymän Alueiden käyttö -yksikön, työryhmän jäsenten tai jonkin muun osapuolen toimesta kyseisille tahoille, joista useat ovat vaihekaavan valmistelussa nähtävästi "vain" osallisia?
8. Ohjasiko vaihekaavan vaikutusten arviointi -työryhmä Siton raportin viimeistelyä 17.9.-10.11.2009 välisenä aikana, jota ennen oli olemassa vain Siton raportin luonnos ja jona aikana jäsenten tuli Sitolle mahdolliset kommenttinsa luonnoksesta antaa?
9. Onko, milloin, miltä osin ja millä päätöksellä jokin kuntayhtymän toimivaltainen taho hyväksynyt Siton raportin, erityisesti koskien sen vaihekaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) -mukaisuutta ja sisällön totuudenmukaisuutta?
10. PSSLE:n henkilöstöosasto on antanut 4.9.2009 kuntayhtymän diaariin merkityn lausunnon Siton raportin luonnoksesta. Sitähän esikunta ei olisi nähtävästi voinut antaa, ellei sillä ollut luonnos käytettävissään.

Keillä kaikilla muilla osallisilla on luonnos ollut käytettävissään ennen Kainuun maakuntahallituksen edellä viitatus kokouksen pitämistä 9.11.2009 siten, että osallisella on ollut mahdollisuus esittää siitä mielipiteitä?

11. Keillä kaikilla osallisilla on lopullinen raportti ollut käytettävissään ennen Kainuun maakuntahallituksen 9.11.2009 tekemää vaihtoehdon valintapäätöstä siten, että osallisella on ollut mahdollisuus esittää siitä mielipiteitä?
12. Onko kaikille osallisille järjestetty jokaiseen muuhun osalliseen nähden tasavertaiset mahdollisuudet esittää mielipide Siton raportin luonnoksista ja lopullisesta raportista ennen Kainuun maakuntahallituksen 9.11.2009 tekemää vaihtoehdon valintapäätöstä?
13. Miksi Siton raportin nimeksi ei tullut "*Luonnosvaiheen eri vaihtoehtojen vaikutusten arviointi*", jonka kuntayhtymä tilasi ja josta nähtävästi maksoi, vaan sen sijaan nähtävästi aivan raporttivalmistelun loppuvaiheessa muutettu "*Valmisteluvaiheen eri vaihtoehtojen vaikutusten arviointi*"?
14. Onko, milloin, miltä osin ja millä päätöksellä jokin kuntayhtymän toimivaltainen taho hyväksynyt PSSLE:n 3.11.2009 antaman lausunnon MF36863, erityisesti koskien sen sisällön totuudenmukaisuutta ja selvityksen riittävyttä?

Kuntayhtymän 19.10.2009 pyytämä lausunto koski seitsemää kokonaan uutta vaihekaavan ratkaisuvaihtoa.

15. Milloin vaihekaavan valmistelun tavoitevaihe päättyi, mikäli se on päätynyt ja mihin vaiheeseen silloin siirryttiin?

Mikäli se päättyi 9.11.2009, pyydetään antamaan päättymisen kellonaika.

Ympäristöministeriön oppaan⁶ "*Maankäyttö- ja rakennuslaki 2000, Opas 8, Osallistuminen ja vaikutusten arviointi maakuntakaavoituksessa*", elokuu 2002, s. 18-19 olevan taulukon mukaan "*Tavoitevaiheeseen*" sisältyy seuraava: "*Viranomaistahojen tavoitteiden selvittäminen. Aukkaiden ja elinkeinoelämän tavoitteet.*"

Tässä ja eräiden jäljempänä esitettyjen muiden kysymysten yhteydessä tehdyt vaihekaavan valmistelun vaiheita koskevat tiedustelut ovat yhdistyksen mielestä merkityksellisiä siitä syystä, että vaiheista on käytetty epäyhtenäisiä nimityksiä. Osallisten on välttämätöntä kulloinkin tietää yksiselitteisesti missä OAS:n vaiheessa on milloinkin vaihekaavan valmistelussa oltu, ollaan ja tullaan olemaan.

Myös tässä ja eräissä jäljempänä esitetyissä muissa kysymyksissä pyydetty kellonaika on yhdistyksen mielestä merkityksellinen siitä syystä, että yhdistys pitää tarpeellisena tietää vaihekaavan valmistelussa mahdollisesti 9.11.2009 tapahtuneiden vaiheesta toiseen siirtymisten ja Kainuun maakuntahallituksen pykälässä MH 264 tekemän päätöksen keskinäisen ajoituksen. Kellonajan sijaan riittää niin tässä kuin muissakin kellonaikaa tiedustelevissa kohdissa antaa vaihtoehtoisesti tapahtumien keskinäinen aikajärjestys.

16. Milloin vaihekaavan valmisteluvaihe alkoi ja mistä vaiheesta siihen siirryttiin?

Mikäli se alkoi 9.11.2009, pyydetään antamaan alkamisen kellonaika.

Edellä kohdassa 15) viitatuun ympäristöministeriön oppaan (s. 18-19) mukaan

⁶ <http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=4311&lan=fi> (11.4.2010)

tavoitevaihetta seuraavaan "Valmisteluvaiheeseen" sisältyy seuraavaa:
"Viranomaistahojen yhteistyö. Vuoropuhelu ja yhteistyö esimerkiksi työpajoissa ja neuvotteluissa. Vaihtoehtojen ja vaikutusten esittely ja nähtävilläolot osallisten mielipiteiden selvittämiseksi, ja lausunnot. MRA 30§."

17. Milloin vaihekaavan vaikutusten arviointi -työryhmän 28.5.2009 pidetyn kokouksen muistion⁷ kohdan 9 ja edellisessä kohdassa viitatus valmisteluvaiheen mukainen yleisötilaisuus Vuosangan ympäristön asukkaille Siton tekemän arviointiraportin tiimoilta järjestetään, kun sitä ei syksyllä 2009 järjestetty, vaikka niin oli mainitun muistionkohdan mukaan päätetty ja siten osallisille luvattu?
18. Mikäli edellä kohdassa 17) mainittua yleisötilaisuutta ei järjestettäisi, katsooko kuntayhtymä, että sillä ja vaihekaavan vaikutusten arviointi -työryhmällä on ollut oikeus antaa osallisille asiasta kuntayhtymän internet-sivuilla julkaistussa kokousmuistiossa harhaanjohtavaa tietoa?
19. Mikäli edellä kohdassa 17) mainittua yleisötilaisuutta ei järjestettäisi, otetaanko ja kuinka edellä viitattu tiedon harhaanjohtavuus vaihekaavan valmistelussa huomioon?
20. Katsooko kuntayhtymä, että Århusin yleissopimuksessa asetetut kansalaisosallistumisen arviointikriteerit tiedon saantia ja osallistumisoikeutta koskevilta osin olisivat toteutuneet kuntayhtymän Alueiden käyttö -yksikön ja Suunnittelu ja kehittäminen -tulosalueen valmistautuessa syys-marraskuussa 2009 esittelemään vaihekaavaa koskeneet asiat Kainuun maakuntahallitukselle tämän 9.11.2009 pidetyssä kokouksessa? Asiassa viitataan edellä esitettyyn kohtaan 17) ja jäljempänä esitettyyn kohtaan II (s. 8)
21. Kuntayhtymän nettisivuilla 9.11.2009 julkaistun tiedotteen⁸ mukaan *"Kainuun 1. vaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheen eri vaihtoehtojen vaikutusten arviointi on valmistunut"*.

Minkä vaihekaavan vaiheen vaikutusten arviointeja ovat mahdolliset sen jälkeen tehtävät Vuosangan ampuma- ja harjoitusalueetta ja sen ympäristöä koskevat arvioinnit?
22. Onko vaihekaavan valmisteluvaihe päättynyt ja mikäli on, milloin se päättyi ja mihin vaiheeseen silloin siirryttiin?

Mikäli se päättyi 9.11.2009, pyydetään antamaan päättymisen kellonaika.
23. Mikä vaihekaavan valmistelun vaihe on parhaillaan menossa, milloin se alkoi ja missä asiakirjassa tai millä muulla tavalla sen alkamisesta on osallisille tiedotettu ja mistä vaiheesta siihen siirryttiin?

Mikäli se alkoi 9.11.2009, pyydetään antamaan alkamisen kellonaika.
24. Asettaako kuntayhtymä vaihekaavan valmistelumateriaalin nähtäville mielipiteitä ja lausuntoja varten ehdotusvaiheessa?

⁷ http://maakunta.kainuu.fi/general/Uploads_files/Aluidenkaytto/MU_28052009_internet.pdf

⁸ [http://maakunta.kainuu.fi/singlenewsinfo.asp?id=2072&menu_id=781&selected=781&companyId=1&show=\(11.4.2010\)](http://maakunta.kainuu.fi/singlenewsinfo.asp?id=2072&menu_id=781&selected=781&companyId=1&show=(11.4.2010))

Edellä kohdassa 15) viitatus ympäristöministeriön oppaan (s. 18-19) mukaan valmisteluvaihetta seuraavaan "Ehdotusvaiheeseen" sisältyy seuraavaa: *"Mielipiteet ja lausunnot valmistelumateriaalista. Kaavaehdotuksen nähtävillepano MRL 65 § Viranomaistahojen neuvottelut."*

25. Mikäli vastaus edelliseen kysymykseen olisi kielteinen, milloin kuntayhtymä asettaa vaihekaavan valmistelumateriaalin nähtäville vai suunnittelee kuntayhtymä jättää sen asettamatta?
26. Muutettiinko Siton konsulttisopimuksen hintaa vastaamaan sopimuksen muutettua kattavuutta, vai riittikö konsultin täyttää sopimusvelvoitteensa vajaasti hinnan pysyessä muuttumattomana?
27. Vieläkö Siton konsulttisopimus sisältää myöhemmin nähtäville asetettavasta vaihekaavan luonnoksesta annettavien lausuntojen ja muistutusten arvioinnin, kuten OAS:n perusteella on käsitettävissä?
28. Milloin OAS:n mukainen "Kaavaratkaisun eri vaihtoehtojen tarkastelu ja niiden vaikutusten arviointi toteutettavan vaihtoehdon valitsemiseksi ja vaihtoehdon valinta"-vaihe alkoi ja milloin se päättyi?

Mikäli se alkoi ja/tai päättyi 9.11.2009, pyydetään antamaan alkamisen ja/tai päättymisen kellonaika.

29. Selvitetäänkö vaihekaavan valmistelussa jokihelmisimpukan selviytyminen Vuosangassa ja sen alapuolisissa tammukkavesissä tähänastisen toiminnan aikana ja tulevaisuudessa?
30. Selvitetäänkö vaihekaavan valmistelussa Vuosangan luonto- ja ympäristöarvot sekä vesien laatu suunniteltujen Vuosangan laajennusalueiden vesien laadun selvittämisen lisäksi?
31. Huomioidaanko vaihekaavan valmistelussa ja kuinka, että Vuosangan ampuma- ja harjoitusalueen maali alueen keskimäinen kolmannes (noin 1500 hehtaaria) on mahdollisesti EU:n pienvesirikkain kokoisensa alue, jolla on suuntaa-antavasti 200 erillistä pienvettä ja muutamia niistä muodostuvia vesistösystemejä?
32. Katsooko kuntayhtymä tarpeelliseksi selvittää vaihekaavan valmistelussa Vuosangan pienvesien nykyisen tilan ja arvot?
33. Katsooko kuntayhtymä tarpeelliseksi selvittää vaihekaavan valmistelussa sen, pitääkö paikkansa, että kohdassa 31) mainittu alue olisi EU:n pienvesirikkain?

Aikaisemmin pyydetty selvitykset

- I. Kainuun maakuntahallituksen 9.11.2009 pitämän kokouksen pöytäkirjasta ei ilmene, että sen pykälässä 264 tehtyä päätöstä olisi perusteltu. Päätöksestä eivät myöskään siinä sovelletut säännökset ilmene. Päätöksessä maakuntahallitus valitsi Vuosangan laajentamisvaihtoehdon VE1 ainoana vaihtoehtona jatkovalmisteluun.

Kuntayhtymän tarjouspyynnössä "Kainuun 1. vaihemaakuntakaavan

luontoselvitykset", 16/2010, 10.3.2010, Diaarinumero 229/2010, esitetään, että Kainuun maakuntahallitus olisi tehnyt 9.11.2009 päätöksen lähtötietojen, lausuntojen ja selvitysten perusteella. Sen tarkemmin ei mahdollisia päätöksen perusteita tarjouspyynnössä yksilöidä.

Yhdistys pyytää saada selvityksen päätöksen tosiasiallisista perusteista ja perusteluista ne yksilöiden, tai ilmoituksen, ettei päätöstä ole perusteltu. Yhdistyksen käsityksen mukaan Kainuun maakuntahallitus on ainoa toimivaltainen viranomaisen arvioimaan, mitkä asiakirjat ja seikat ovat saattaneet olla sen tekemän päätöksen perusteina ja mitä säännöksiä on päätöksenteossa saatettu soveltaa. Seikka liittyy edellä esitettyyn asiakirjapyyntöön 6).

- II. Selvitys siitä asetetusta tavoitteesta, jonka saavuttamiseksi katsoivat kuntayhtymä ja Kainuun maakuntahallitus tarpeelliseksi ja välttämättömäksi kiirehtiä vaihtoehdon VE1 valitsemista 9.11.2009 niin, että katsottiin voitavan jättää järjestämättä maakuntahallituksen päätöstä edeltäviksi kuuluneet asianmukaiset kuulemiset. Niihin osaltaan velvoittivat kuulemista ja vaikutusmahdollisuuksien turvaamista koskevat säännökset ja vaihekaavan vaikutusten arviointi -työryhmän 28.5.2009 antama lupaus OAS:n mukaisista yleisötilaisuuksista.

Suhteellisuusperiaatteen mukaan viranomaisen toimen on oltava tarpeellinen ja välttämätön asetetun tavoitteen saavuttamiseksi. Jotta voisi olla edes mahdollista, että tässä kuvatussa menettelyssä olisi tultu noudattaneeksi suhteellisuusperiaatetta, olisi oltava selvää, että asetettua tavoitetta ei olisi voitu saavuttaa enää 30.11.2009, jolloin Kainuun maakuntahallitus kokoontui seuraavan kerran, eikä sen jälkeen.

Osallisille luvattujen yleisötilaisuuksien osalta viittaa yhdistys edellä esitettyihin kysymyskohtiin 17-20.

Osallisten tiedon saamista, mielipiteen esittämismahdollisuuksia sekä tosiasiallisia ja aitoja mahdollisuuksia vaikuttaa tehokkaasti lopputulokseen ei kuntayhtymä järjestänyt riittävän aikaisessa vaiheessa, eli jo silloin, kun kaikki vaihtoehdot olivat avoimia:

- Kainuun maakuntahallitus teki edellä kohdassa I viitatus päätöksen ennenkuin osallisilla oli edes tieto siitä, että Siton raportti vaihtoehtojen vertailusta oli valmistunut. Kuntayhtymä oli salannut Siton raportin valmistumisen osallisilta nähtävästi viimeistään 15.10.2009 lähtien, jolloin raportti oli maakuntajohtaja Alpo Jokelaisen 5.2.2010 yhdistykselle lähettämän sähköpostiviestin mukaan valmistunut. Osallisille ei järjestetty mielipiteen esittämismahdollisuutta kaavan vaihtoehtoista eikä niiden vaikutuksista jo silloin, kun kaikki vaihtoehdot olivat vielä avoinna.
- Osallisille ei järjestetty mielipiteen esittämismahdollisuutta kyseisen kokouksen pykälässä MH 263 hyväksytystä "Lähtökohdat ja tavoitteet" -asiakirjasta ja siihen esitetyistä vaatimuksista ja selvityksistä ennen jo seuraavassa pykälässä MH 264 tehtyä Vuosanka -päätöstä.
- PSSLE:n lausunnosta MF36863 oli yhdistyksellä maakuntahallituksen 9.11.2009 pidettyyn kokoukseen saakka vain se tieto, että kuntayhtymä oli pyytänyt saada lausunnon 3.11.2009 mennessä. Muilla osallisilla ei nähtävästi ollut lausunnosta tuolloin sitäkään tietoa.

Edellä esitetyt seikat liittyvät muun muassa edempänä esitettyyn kohtaan I, edempänä esitettyihin asiakirjapyyntöihin 3) ja 4) sekä kysymyskohtiin 10-12, 15-16, 20, 22-23 ja 28.

Ylävieksiläisten osallisten on välttämätöntä saada selvyys siihen, millä perusteella Kainuun maakuntahallitus päätti 9.11.2009 valita vaihtoehdon VE1 ilmeisellä kiireellä jatkovalmisteluun vaihtoehdon toteuttamiseen liittyvistä huomattavista epävarmuuksista huolimatta ja miksi se ei nähtävästi katsonut mahdolliseksi lykätä valinnan tekemistä edes sen vertaa, että asianmukaiset kuulemiset olisi saatu järjestettyä.

Ystävällisin terveisin,

Ylä-Vieksin kyläyhdistys ry
Niemenkyläntie 165
88730 YLÄ-VIEKSI

Eeva Kyllönen
puheenjohtaja

Timo Niskanen
varapuheenjohtaja

Pekka Pääkkönen
hallituksen jäsen

JAKELU
Kainuun maakunta -kuntayhtymä

TIEDOKSI

Kainuun maakuntahallituksen jäsenet
Maakuntajohtaja Alpo Jokelainen, Kainuun maakunta -kuntayhtymä
Puheenjohtaja Timo Säkkinen, Kainuun maakuntavaltuusto
Kansanedustaja Timo Korhonen, Kainuun maakuntavaltuuston jäsen
Kansanedustaja Merja Kyllönen, Kainuun maakuntavaltuuston jäsen
Vaihekaavan vaikutusten arviointi -työryhmän jäsenet
Ympäristöministeriö
Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Kuhmon kaupunki
Ristijärven kunta